

Prawo karne cz. 2

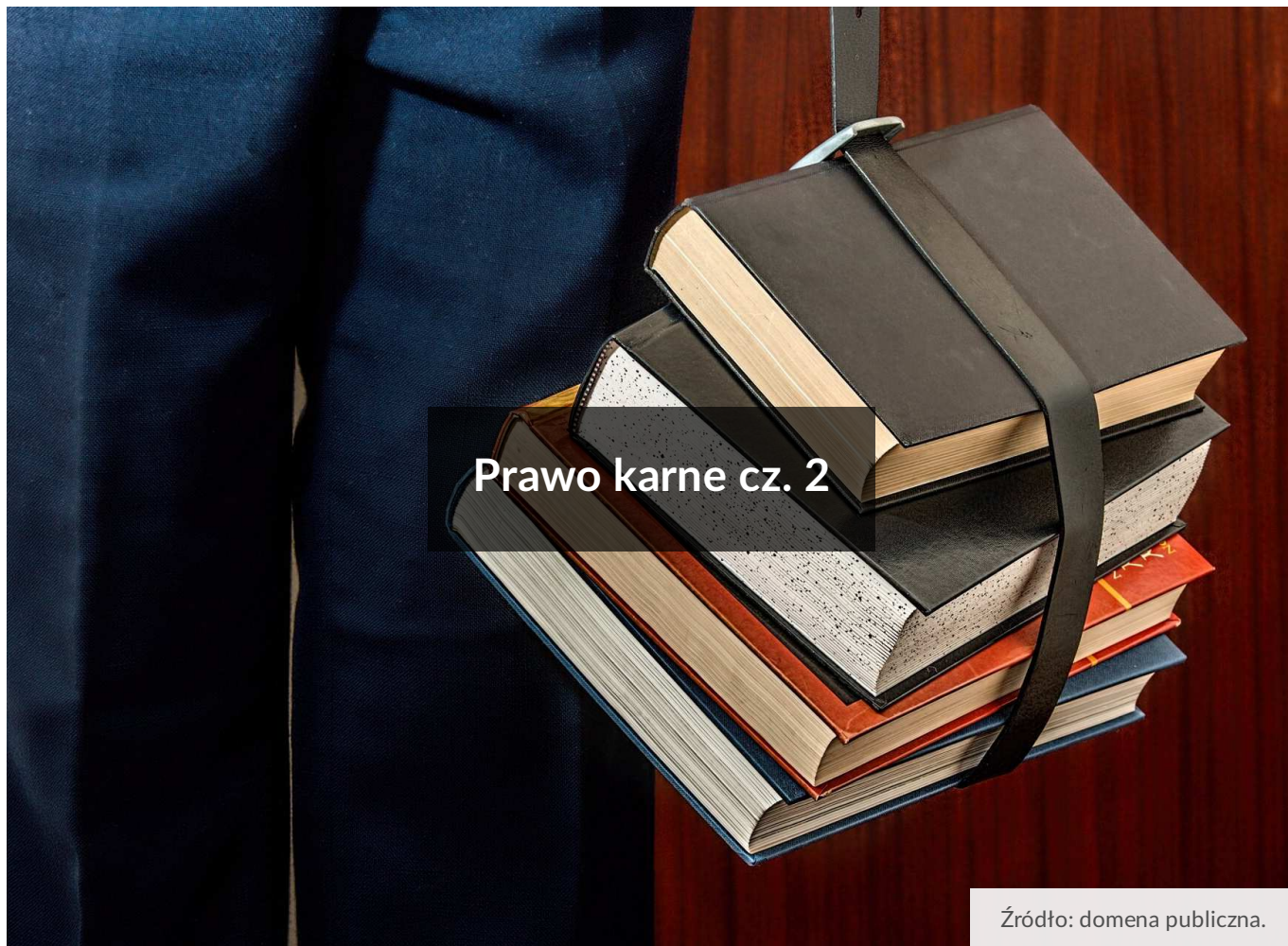
- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Karolina Kremens, Jerzy Skorupka, *Złożenie wniosku o ściganie*, 27.01.2014 r., dostępny w internecie: sip.lex.pl [dostęp 24.08.2021 r.].
- Źródło: Agata Kunicka-Goldfinger, Joanna Piłat, Maciej Podbielkowski, *Repetitorium. Wiedza o społeczeństwie. Liceum – poziom podstawowy i rozszerzony*, Warszawa – Bielsko-Biała 2011, s. 200.
- Źródło: Agata Kunicka-Goldfinger, Joanna Piłat, Maciej Podbielkowski, *Repetitorium. Wiedza o społeczeństwie. Liceum – poziom podstawowy i rozszerzony*, Warszawa – Bielsko-Biała

2011, s. 198.

- Źródło: *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 26.07.2020 r.].
- Źródło: *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 26.07.2020 r.].

Materiał jest częścią serii „**Repetytorium**”.

W tym materiale powtórzymy wiadomości z jednego z działów wiedzy o społeczeństwie. Powtórzenie opierać się będzie na zestawie ćwiczeń interaktywnych z zakresu prawa karnego oraz pracy z tekstami źródłowymi i multimediami. W dalszej części znajdują się dokładniejsze informacje na temat tego, jak czytać polecenia oraz odpowiadać na pytania. Podpowiadamy, na co warto zwrócić uwagę.

Twoje cele

- Scharakteryzujesz system działania prawa karnego.
- Przeanalizujesz typy poleceń do ćwiczeń dotyczących prawa karnego.
- Ocenisz swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.

Dla zainteresowanych

Prawo karne cz. 1

**Postępowanie karne:
uczestniczące w nim
organy i strony oraz
przebieg**

**Zasady prawa karnego
i funkcje kary**

**Kary i środki karne
obowiązujące w polskim
prawie**

**Prawo karne i prawo
wykroczeń cz.1**

Przeczytaj

Ćwiczenia

W powtórkowych lekcjach skupimy się na części poświęconej pytaniom. Odnoszą się one do wielu różnych materiałów źródłowych (nie tylko tekstów oraz ilustracji, ale również map, tabel czy wykresów itp.). Przede wszystkim musisz dokładnie zapoznać się z materiałami źródłowymi, ale także zwrócić uwagę na polecenia. Poniżej przybliżamy, jak rozumieć polecenia w zadaniach różnego typu:

wyjaśnij

twoim zadaniem jest zrekonstruowanie związku przyczynowo-skutkowego, opisanie od początku do końca, o co chodzi i dlaczego;

scharakteryzuj

należy przeanalizować genezę, przebieg oraz konsekwencje danego procesu czy zjawiska, wymieniając uczestników wydarzeń (postacie, organizacje) lub inne istotne elementy;

porównaj

twoim zadaniem jest zestawienie wydarzeń, zachodzących procesów, danych itp. pod kątem występujących między nimi podobieństw oraz różnic;

rozstrzygnij

w tym wypadku oczekiwana odpowiedź jest jedna: „tak” lub „nie” – oczywiście wraz z uzasadnieniem, ale bez formułowania własnych ocen;

rozważ

należy tu sformułować zarówno argumenty, jak i kontrargumenty, czyli „za” i „przeciw”, wartościując słuszność danego rozumowania;

ocen

to polecenie pozwala ci przedstawić własną, subiektywną opinię na temat opisywanych zjawisk i procesów;

każda przedstawiona ocena – o ile będzie dobrze uzasadniona – zostanie uznana, dlatego też kluczową rolę odgrywa umiejętność budowania argumentacji;

udowodnij

w poleceniu tym zawarta jest teza, a twoim zadaniem jest stworzenia krótkiej narracji z podaniem argumentów na rzecz jej prawdziwości;

uzasadnij

zadanie podobne jak powyżej, ale w tym przypadku powinno się określić sposób

rozumowania, który umożliwia postawienie danej tezy;

wykaż

należy tu wykazać prawdziwość lub nieprawdziwość związków przyczynowo-skutkowych, odnoszących się do tezy; podaj, wymień, wskaż – takie polecenia występują w zadaniach półotwartych, w których jest miejsce na twoją odpowiedź; podajesz wtedy pojęcie, nazwę własną (pełną, bez skrótów), imię i nazwisko osoby itp.

Pamiętajcie, że odpowiedź musi odnosić się do źródła – błędem jest bazowanie wyłącznie na swojej wiedzy i zignorowanie podanego źródła. Chodzi bowiem o to, aby osoba odpowiadająca na pytanie umiejętnie połączyła analizę materiału źródłowego z własną wiedzą. Nie bójcie się korzystać z posiadanych informacji i zawsze odwołujcie się do podanych źródeł. Pamiętajcie również o tym, by wczytywać się w polecenia – czasem wiedza własna nie jest potrzebna, czasem tekst to tylko inspiracja, a innym razem należy połączyć wiedzę z interpretacją tekstu.

Postępowanie karne

Postępowanie karne dzieli się na następujące etapy:

Uczestnicy postępowania karnego

W postępowaniu karnym biorą udział:

- organy (uczestnicy wyposażeni w uprawnienia władcze);
- strony;
- inni uczestnicy.

Podczas postępowania podejmowane są czynności procesowe. W ich wyniku zapadają orzeczenia (wyroki i postanowienia) oraz zarządzenia.

Ciekawostka

W postępowaniu wyróżnia się następujące terminy:

- **termin zawity:** termin, po którego upływie czynność procesowa jest bezskuteczna, ale można wnosić o jej przywrócenie (np. przez złożenie apelacji);
- **termin prekluzyjny:** termin nieprzekraczalny;
- **termin instrukcyjny:** jego przekroczenie nie powoduje bezskuteczności.

Dowody

Źródłem dowodu jest osoba (**dowody osobowe**) lub rzecz (**dowody rzeczowe**). Środkami dowodowymi są nośniki informacji o fakcie. Czynnością dowodową jest ujawnienie treści środka dowodowego.

źródło dowodowe	środek dowodowy	czynność dowodowa
oskarżony	wyjaśnienia	przesłuchanie, odczytanie
świadek	zeznania	przesłuchanie, odczytanie
biegły	opinie	odczytanie, przesłuchanie
Czego nie wolno dowodzić?	Czym nie wolno dowodzić?	Jak nie wolno dowodzić?
• ponownie przestępstwa już osądzonego	• przesłuchiwanie obrońcy (oskarżonego); • przesłuchiwanie duchownego co do treści spowiedzi; • przesłuchiwanie biegłego i lekarza w kwestii przyznania się oskarżonego.	• w warunkach wyłączających swobodę wypowiedzi; • przy zastosowaniu metod hipnozy, narkoanalizy, wariografu.

Świadek

Środki przymusu

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Tymczasowe aresztowanie może zastosować sąd (rejonowy) na wniosek prokuratora prowadzącego postępowanie przygotowawcze. Może być wykonane jedynie wtedy, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo popełnienia przestępstwa przez podejrzanego oraz gdy zachodzi przynajmniej jedna przesłanka szczególna: obawa ucieczki; obawa, że oskarżony będzie nakłaniał do składania fałszywych zeznań (matactwo) lub utrudniał postępowanie; obawa, że może popełnić zbrodnię lub ciężki występki.

Od tymczasowego aresztowania obowiązują następujące okoliczności zakazujące:

- zagrożenie życia lub zdrowia oskarżonego;
- wyjątkowo dotkliwe skutki, jakie tymczasowe aresztowanie wywarłoby na oskarżonym lub jego najbliższej rodzinie;
- gdy czyn, o który się go podejrzewa, jest zagrożony karą do roku pozbawienia wolności;
- gdy można przypuszczać, że sąd orzeknie karę z zawieszeniem lub łagodniejszą;
- gdy sprawca się ukrywa.

Tymczasowe aresztowanie jest **środkiem nadzwyczajnym**. Można go zastąpić innymi nieizolacyjnymi środkami:

- poręczeniem majątkowym;
- poręczeniem społecznym, np. od pracodawcy, dyrektora szkoły, zespołu pracowniczego, osoby godnej zaufania;
- dozorem policyjnym;
- zakazem i nakazem określonego zachowania;
- zakazem opuszczania kraju;
- listem żelaznym – umowa z oskarżonym przebywającym za granicą, że gdy stawi się w kraju, będzie odpowiadać przed sądem z wolnej stopy.

Oskarżony ma prawo złożyć do sądu rejonowego wniosek o uchylenie lub zmianę środka zapobiegawczego.

Tymczasowe aresztowanie trwa do trzech miesięcy. Może zostać przedłużone przez sąd właściwy do rozpoznania sprawy najdłużej do roku. Wyjątkowo o dalszym przedłużeniu na czas oznaczony może zdecydować sąd apelacyjny.

Postępowanie przygotowawcze

Celem postępowania przygotowawczego jest ustalenie, czy doszło do popełnienia przestępstwa, a jeśli tak, to kto, kiedy i w jaki sposób się go dopuścił. Ponadto niezbędne jest ustalenie wszystkich osób pokrzywdzonych i zastosowanie takich środków, które zabezpieczą ich interesy (zabezpieczenie majątkowe).

Postępowanie wszczynane jest zasadniczo z urzędu przez oskarżyciela publicznego lub na wniosek (np. pokrzywdzonego). Wszczęcie postępowania na wniosek ma miejsce np. w przypadku zniesławienia.

Postępowanie przygotowawcze prowadzone jest w formie **śledztwa** (we wszystkich sprawach o zbrodnie, o występki i innych określonych w ustawie) lub **dochodzenia**. Śledztwo prowadzi prokurator lub policja w zakresie powierzonym przez prokuratora. Dochodzenie natomiast prowadzi policja (Straż Graniczna, ABW) lub prokurator, jeżeli postanowi je przejąć. Nadzór nad postępowaniem przygotowawczym sprawuje prokurator i sąd.

Postępowanie przygotowawcze	
etapy	1. Postępowanie w sprawie – gdy nie jest jeszcze znana osoba podejrzanego. 2. Postępowanie przeciwko osobie – rozpoczyna się po wydaniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów podejrzanemu.
uczestnicy	1. Organ: prokurator, policja lub inny organ upoważniony do prowadzenia postępowania, np. urząd skarbowy, Straż Graniczna. 2. Strony: pokrzywdzony, oskarżony, obrońca.
możliwe zakończenia	1. Wniesienie aktu oskarżenia do sądu (w przypadku gdy prokurator jest przekonany o winie i zebrano wystarczający materiał dowodowy). 2. Wniesienie aktu oskarżenia wraz z wnioskiem o wydanie wyroku bez przeprowadzenia rozprawy za zgodą oskarżonego. 3. Złożenie wniosku do sądu o warunkowe umorzenie postępowania, co jest jednoznaczne z przypisaniem winy oskarżonemu i jest formą poddania go próbie; dotyczy spraw zagrożonych karą nie wyższą niż trzy lata (wyjątkowo nie wyższą niż pięć lat w wypadku pojednania pokrzywdzonego ze sprawcą i naprawienia szkód). 4. Złożenie wniosku do sądu o umorzenie postępowania i zastosowanie środków zabezpieczających (gdy czyn został popełniony w warunkach pełnej niepoczytalności i istnieją podstawy do zastosowania środków zabezpieczających). 5. Umorzenie, jeżeli brak podstaw do wniesienia aktu oskarżenia.

Akt oskarżenia zawiera m.in. dokładne określenie zarzucanego czynu, kwalifikację prawną, uzasadnienie, listę osób, których wezwania żąda prokurator, oraz wykaz innych dowodów do przeprowadzenia podczas rozprawy.

Postępowanie główne

Uczestnikami postępowania sądowego w postępowaniu głównym są:

- organ: sąd;
- strony: oskarżyciel publiczny (prokurator), oskarżyciel posiłkowy, oskarżyciel prywatny; obrońca, oskarżony;
- pełnomocnicy;
- rzecznicy interesu publicznego;
- osobowe źródła informacji: świadkowie, biegli;
- pomocnicy organów procesowych: protokolanci, woźni.

Właściwy do rozpatrywania sprawy jest sąd, w którego okręgu dokonano przestępstwa.

Sąd właściwy ze względu na kwalifikację prawną przestępstwa:

Ważniejsze **prawa oskarżonego**:

- do obrony, do posiadania obrońcy z wyboru lub obrońcy z urzędu;
- do porozumiewania się z obrońcą;
- nie ma obowiązku dowodzenia swojej niewinności;
- do składania wniosków (np. dowodowych) i oświadczeń;
- do przeglądania akt sprawy;
- do zadawania pytań przesłuchiwanym;
- do składania wyjaśnień oraz do ich odmowy oraz do odmowy odpowiedzi na pytanie;
- do wygłoszenia ostatniego słowa;
- do wnoszenia środków odwoławczych;
- do żądania od Skarbu Państwa odszkodowania za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie;
- w imieniu nieletniego wszystkie czynności procesowe na jego korzyść może podejmować przedstawiciel ustawowy.

Ważniejsze **obowiązki oskarżonego**:

- oddanie się oględzinom i innym badaniom (bez naruszania integralności ciała; można jednak pobrać wymazy, włos, krew i inne wydzieliny);
- poddanie się badaniom psychologicznym lub psychiatrycznym;
- stawienie się na każde wezwanie sądu;

- posiadanie obrońcy (jeśli oskarżony jest nieletni, głuchy, niemy, niewidomy lub jeżeli nie włada językiem polskim);
- udział w rozprawie głównej;
- poniesienie kosztów sądowych (chyba że sąd postanowi inaczej).

Przebieg rozprawy

Przebieg rozprawy głównej

1 Postępowanie przejściowe: merytoryczna kontrola aktu oskarżenia.

W tej fazie możliwe jest także rozpatrzenie ewentualnego wniosku prokuratora o warunkowe umorzenie postępowania w związku z gotowością oskarżonego do dobrowolnego poddania się karze. Sąd nie jest jednak związany tym wnioskiem.

2 Rozprawa główna

Po wywołaniu sprawy i jej rozpoczęciu oskarżyciel odczytuje akt oskarżenia, po czym rozpoczyna się przewód sądowy.

Podczas rozprawy głównej dochodzi do jawnego i ustnego zapoznania się sądu z meritem sprawy. Porządek przewodu jest taki, by w pierwszej kolejności przeprowadzić dowody na rzecz oskarżenia, a później na rzecz obrony. Podczas przesłuchania najpierw przesłuchiwany ma możliwość swobodnej wypowiedzi, a potem zadawane są mu pytania (w następującej kolejności: sędzia, oskarżyciel publiczny, pozostali oskarżyciele i ich pełnomocnicy, powód cywilny, pełnomocnik, biegły, obrońca, oskarżony, członek składu orzekającego).

Przewód sądowy obejmuje:

- Przesłuchanie oskarżonego: ma on prawo odmowy składania wyjaśnień lub odmowy odpowiedzi na pytania. Musi jednak poddać się oględzinom lekarskim.
- Przesłuchanie świadków i biegłych.
- Głosy stron: oskarżyciel publiczny, obrońca, ewentualnie przedstawiciel społeczny, oskarżony (zawsze na końcu).
- Wydanie wyroku: merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy (uznanie winy lub uniewinnienie, zastosowanie kar lub/i środków karnych).

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Postępowanie odwoławcze

Stronom przysługują następujące [środki odwoławcze](#):

- środki zwyczajne – apelacja;
- środki nadzwyczajne – kasacja.

Apelacja

- może być wniesiona zarówno na korzyść oskarżonego, jak i na jego niekorzyść;
- może być złożona jedynie od orzeczeń nieprawomocnych;
- musi być uzasadniona jedną z następujących przyczyn:
 1. obraza przepisów prawa materialnego;
 2. obraza przepisów postępowania;
 3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeśli mógł mieć wpływ na treść orzeczenia;

4. rażąca niewspółmierność kary (lub niesłuszne zastosowanie albo niezastosowanie środka zabezpieczającego lub innego środka).

Przebieg postępowania apelacyjnego

Rozprawa w postępowaniu apelacyjnym jest zbliżona do rozprawy w sądzie pierwszej instancji. Istnieje jednak kilka odstępstw: przewod rozpoczyna ustne sprawozdanie złożone sędziemu sprawozdawcy o dotychczasowym postępowaniu i treści środków zaskarżenia. Sąd w tym postępowaniu nie może przeprowadzić postępowania co do istoty sprawy, a jedynie na zasadzie wyjątku przeprowadza dowód uzupełniający. W rozprawie nie musi uczestniczyć oskarżony. Strony zabierają głos w kolejności wyznaczonej przez przewodniczącego sądu, z tym że jako pierwsza wypowiada się strona skarżąca.

Kompetencje sądu odwoławczego

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ważne!

Kasacja to nadzwyczajny środek zaskarżenia wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w danej sprawie w zakresie błędów i uchybień proceduralnych. Nie jest dopuszczalna kasacja od orzeczenia wysokości kary. W wyniku rozpatrzenia kasacji może zapaść jeden z następujących wyroków:

- oddalenie kasacji i utrzymanie wyroku w mocy;
- uchylenie wyroku sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy sądowi okręgowemu lub apelacyjnemu do rozpoznania;
- uchylenie wyroków sądu okręgowego i rejonowego oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w całości.

Postępowanie wykonawcze

Ostatnim etapem postępowania w sprawie karnej jest postępowanie wykonawcze. Rozpoczyna się ono niezwłocznie po uprawomocnieniu wyroku wydanego przez sąd.

Postępowanie to regulowane jest przez ustawę Kodeks karny wykonawczy z dnia 6 czerwca 1997 r. i odbywa się pod kontrolą sądu.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Słownik

akt oskarżenia

pismo wnoszone do sądu przez oskarżyciela z żądaniem wszczęcia sprawy przeciwko oskarżonemu

oskarżony

osoba, przeciwko której zostało wniesione oskarżenie do sądu lub prokurator wystąpił z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania

oskarżyciel publiczny

państwowy organ, który wnosi do sądu akt oskarżenia – w sprawach karnych najczęściej jest nim prokurator

podejrzany

osoba, w sprawie której prokurator podjął postanowienie o przedstawieniu zarzutów; strona postępowania karnego

postępowanie odwoławcze

postępowanie przed organem państwa II instancji, uruchamiane wskutek skargi uprawnionej osoby, mające na celu skontrolowanie poprawności pod względem faktycznym i prawnym decyzji lub rozstrzygnięcia wydanego przez organ państwa w I instancji

środek odwoławczy

środek prawny służący stronie w postępowaniu sądowym lub administracyjnym, którego celem jest doprowadzenie do zmiany lub uchylecia orzeczenia

Animacja

Polecenie 1

Zapoznaj się z animacją. Poszukaj informacji na temat zasad procesów karnych w innych krajach. Czy dostrzegasz znaczące różnice?

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Dv4ou23TI>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału

Ćwiczenie 1

Zastanów się, czemu służy każda z wymienionych zasad i jakie mogłyby być skutki ich odrzucenia.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Dokończ zdanie.

Środek odwoławczy od wyroku sądu pierwszej instancji to...

☐ skarga.

☐ zażalenie.

☐ kasacja.

☐ apelacja.

Ćwiczenie 2

Dokończ zdanie.

Umorzenie postępowania karnego przeciw podejrzanemu przez prokuratora możliwe jest tylko w przypadku...

☐ przyznania się sprawcy do winy.

☐ nieprzyznania się podejrzanego do winy i braku dowodów.

☐ wycofania zarzutów przeciw podejrzanemu.

☐ postawienia zarzutów innemu podejrzanemu.

Ćwiczenie 3

Zaznacz, które stwierdzenia względem świadka w postępowaniu karnym są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Świadek ma obowiązek składania zeznań, chyba że oskarżony jest dla niego osobą najbliższą – wówczas ma prawo do odmowy.	☐	☐
Świadek może zostać ukarany, a nawet aresztowany, jeśli bezpodstawnie odmawia składania zeznań.	☐	☐
Świadek ponosi odpowiedzialność karną za składanie fałszywych zeznań.	☐	☐
Świadek jest stroną w procesie.	☐	☐

Ćwiczenie 4

Dokończ zdanie.

Kodeks karny dzieli przestępstwa na...

- ☐ wykroczenia, występki i zbrodnie.
- ☐ przestępstwa szkodliwe społecznie i przestępstwa społecznie nieszkodliwe.
- ☐ występki i zbrodnie.
- ☐ wykroczenia i zbrodnie.

Ćwiczenie 5

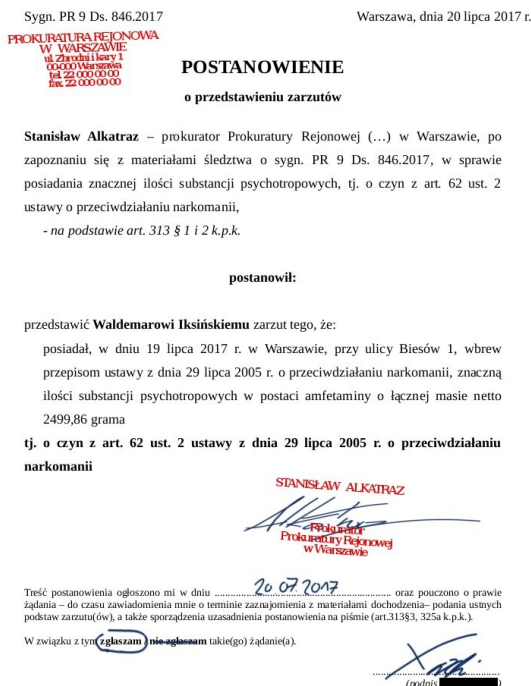
Wyjaśnij zasadę „in dubio pro reo”.

Zaznacz swoją odpowiedź.

Porównaj swoją odpowiedź

Zapoznaj się z dokumentem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

Źródło: Towarzystwo Inicjatyw Prawnych i Kryminalistycznych Paragraf 22, dostępny w internecie: paragraf22.eu [dostęp 24.08.2021 r.], tylko do użytku edukacyjnego.

Podaj poprawne dokończenia zdania.

Waldemar Iksiński 20 lipca 2017 r. uzyskał status .

oskarżonego

podejrzanego

Zapoznaj się z tekstem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

((Karolina Kremens, Jerzy Skorupka

Złożenie wniosku o ściganie

Wśród przestępstw rozróżnia się bowiem przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego oraz przestępstwa ścigane na wniosek. W obu przypadkach ustawa karno-materiałowa wskazuje, które przestępstwa zaliczane są do ściganych z oskarżenia prywatnego (np. art. 157 § 2 i 3 w zw. z art. 157 § 4 oraz 212 § 1 i 2 w zw. z art. 217 § 3 k.k.), a które do ścigania na wniosek (np. art. 278 § 4 i art. 190 § 2 k.k.). Przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego pozostają całkowicie w gestii pokrzywdzonego, a postępowania z oskarżenia prywatnego podlegają odrębnemu uregulowaniu (zob. art. 485–499 k.p.k.). Natomiast ściganie przestępstw wnioskowych odbywa się na zasadach ogólnych, jednakże podjęcie tych działań musi zostać poprzedzone właśnie złożeniem wniosku o ściganie przez pokrzywdzonego.

Źródło: Karolina Kremens, Jerzy Skorupka, *Złożenie wniosku o ściganie*, 27.01.2014 r., dostępny w internecie: sip.lex.pl [dostęp 24.08.2021 r.].

Wyjaśnij, na czym polegają przywołane w tekście zasady ogólne ścigania przestępstw.

Zapoznaj się z tekstami, a następnie wykonaj ćwiczenie.

“ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny

Art. 118a

§ 1. Kto, biorąc udział w masowym zamachu lub choćby w jednym z powtarzających się zamachów skierowanych przeciwko grupie ludności podjętych w celu wykonania lub wsparcia polityki państwa lub organizacji:

- 1) dopuszcza się zabójstwa,
 - 2) powoduje ciężki uszczerbek na zdrowiu człowieka,
 - 3) stwarza dla osób należących do grupy ludności warunki życia grożące ich biologicznej egzystencji, w szczególności przez pozbawienie dostępu do żywności lub opieki medycznej, które są obliczone na ich wyniszczenie,
- podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 12, karze 25 lat pozbawienia wolności albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.

Źródło: *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 26.07.2020 r.].

“ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego

Art. 25 § 1. Sąd okręgowy orzeka w pierwszej instancji w sprawach o następujące przestępstwa:

- 1) o zbrodnie określone w Kodeksie karnym oraz w ustawach szczególnych;
- 2) o występki określone w rozdziałach XVI i XVII oraz w art. 140–142, art. 148 § 4, art. 149, art. 150 § 1, art. 151–154, art. 158 § 3, art. 163 § 3 i 4, art. 165 § 1, 3 i 4, art. 166 § 1, art. 173 § 3 i 4, art. 185 § 2, art.

189a § 2, art. 210 § 2, art. 211a, art. 252 § 3, art. 258 § 1–3, art. 265 § 1 i 2, art. 269, art. 278 § 1 i 2 w zw. z art. 294, art. 284 § 1 i 2 w zw. z art. 294, art. 286 § 1 w zw. z art. 294, art. 287 § 1 w zw. z art. 294, art. 296 § 3 oraz art. 299 Kodeksu karnego;

3) o występki, które z mocy przepisu szczególnego należą do właściwości sądu okręgowego.

Źródło: *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 26.07.2020 r.].

Rozstrzygnij, czy sprawca zamachu terrorystycznego, opisanego w art. 118a Kodeksu karnego, będzie odpowiadał przed sądem okręgowym – jako sądem pierwszej instancji. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do odpowiedniego przepisu prawnego.

Rozstrzygnięcie:

tak

Uzasadnienie:

Zapoznaj się z tekstem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

“ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny

§ 2. Kto zabija człowieka:

- 1) ze szczególnym okrucieństwem,
- 2) w związku z wzięciem zakładnika, zgwałceniem albo rozbojem,
- 3) w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie,
- 4) z użyciem broni palnej lub materiałów wybuchowych, **podlega karze 25 lat pozbawienia wolności albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.**

(...)

§ 4. Kto zabija człowieka pod wpływem silnego wzburzenia usprawiedliwionego okolicznościami, **podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.**

Źródło: *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 26.07.2020 r.].

Rozstrzygnij, czy pogrubione fragmenty przepisów prawnych zawierają element normy prawnej określany jako hipoteza.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Dla nauczyciela

Autorka: Dorota Czarny

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Prawo karne cz. 2.

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

20) stosuje w analizie przypadku podstawowe instytucje prawa karnego w Rzeczypospolitej Polskiej (odpowiedzialność za wykroczenie i karna, wykroczenie a przestępstwo, występki a zbrodnie; wina i kara; zasada domniemania niewinności; prawo do obrony; wyłączenie odpowiedzialności karnej);

21) przedstawia kary i środki karne unormowane w Kodeksie wykroczeń i Kodeksie karnym w Rzeczypospolitej Polskiej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje system działania prawa karnego;
- analizuje typy poleceń do ćwiczeń dotyczących prawa karnego;
- ocenia swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- analiza tekstu źródłowego;
- mapa mentalna;
- wędrujące plakaty;
- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- flipcharty i markery.

Przebieg zajęć:

Przed lekcją

Uczniowie mają za zadanie zapoznać się z treścią e-materiału „Prawo karne cz. 2”.

Faza wstępna

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.
2. Nauczyciel prosi uczniów o wskazanie uczestników postępowania karnego oraz ich zadania i powinności.
3. Wybrana osoba z klasy zapisuje na tablicy podawane przykłady.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie dzielą się na cztery grupy. Zespoły otrzymują arkusze flipcharta i markery. Każda grupa opracowuje przydzielone zadanie, tworząc mapę mentalną. Na podstawie e-materiału i dostępnych źródeł informacji opracowują:

- grupa 1 – postępowanie przygotowawcze;
- grupa 2 – postępowanie sądowe;
- grupa 3 – postępowanie odwoławcze.

Gdy grupy pracują, nauczyciel zawiesza w widocznym miejscu arkusz z przygotowanym schematem mapy mentalnej „Stadia procesu karnego”.

2. Po wyznaczonym czasie grupy przekazują swoje plakaty kolegom i koleżankom po lewej stronie (zgodnie z ruchem wskazówek zegara). Każda grupa ma obowiązek zapoznać się z treścią opracowaną przez grupę poprzednią i nanieść swoje opinie, spostrzeżenia i uwagi – zapisuje je innym kolorem niż grupa wcześniejsza. Plakaty krążą po klasie, aż wrócą do autorów.

3. Poszczególne grupy zawieszają plakaty na przygotowanym miejscu. Wyznaczone osoby prezentują wypracowane przez grupy materiały. Nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia ich wypowiedzi, udziela też informacji zwrotnej.

4. Nauczyciel omawia przebieg i charakterystykę postępowania wykonawczego.

5. Nauczyciel poleca, aby uczniowie dobrali się w pary i zapoznali się z treścią animacji, a następnie wykonali polecenie i ćwiczenie, które się pod nią znajduje.

6. Po określonym czasie chętne lub wyznaczone osoby przedstawiają propozycję swoich odpowiedzi. Pozostali uczniowie wraz z nauczycielem słuchają i w razie konieczności weryfikują poprawność.

7. Uczniowie w parach wykonują ćwiczenia wskazane przez nauczyciela, a następnie wspólnie omawiają odpowiedzi.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie w parach wymieniają się poglądami i dzielą tym, czego się nauczyli na lekcji.

2. Nauczyciel prosi uczniów, aby zapisali w zeszycie kilka wniosków, jakie im się nasuwają po zajęciach.

3. Uczniowie dokonują samooceny i oceny pracy grupy, w której się angażowali.

Praca domowa:

Wykonaj samodzielnie pozostałe ćwiczenia w e-materiale.

Napisz kilka pytań dotyczących tematu, które mogłyby się znaleźć na kartkówce lub sprawdzianie z lekcji.

Materiały pomocnicze:

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, isap.sejm.gov.pl.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, isap.sejm.gov.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Zasoby multimedium można wykorzystać do przygotowania własnej prezentacji multimedialnej dotyczącej prawa karnego i zaprezentować w czasie lekcji.